

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Електронне видання

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК

Харків
2017

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО**

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

**для студентів
Інституту прокуратури та кримінальної юстиції,
господарсько-правового факультету,
Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України
денної форми навчання
(перший (бакалаврський) рівень
галузь знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”)**

**Харків
2017**

Адміністративна відповідальність: навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять для студентів Інституту прокуратури та кримінальної юстиції, господарсько-правового факультету, Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України денної форми навчання (перший (бакалаврський) рівень галузь знань 08 “Право” спеціальності 081 “Право”) / уклад.: В. В. Зуй, Я. С. Рябченко. – Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2017. – 66 с.

У к л а д а ч і: В. В. Зуй,
Я. С. Рябченко

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № від р.)*

1. ВСТУП

Навчальна дисципліна “Адміністративна відповідальність” включає вчення про адміністративну відповідальність як інститут адміністративного права, різновид адміністративного примусу, а також один із видів юридичної відповідальності.

Вивчення курсу “Адміністративна відповідальність” скеровано на те, щоб сформувати у студентів систему теоретичних знань, умінь та навичок щодо правового забезпечення реалізації прав, свобод та інтересів громадян у відносинах з адміністративно-юрисдикційними органами та судами, ознайомити їх із головними положеннями Конституції України, законів та інших правових актів, норми яких закріплюють адміністративну відповідальність, а також допомогти набути навички реалізації теоретичних знань на практиці.

Навчальна дисципліна є невід’ємною складовою професійної підготовки осіб, які здобувають юридичну освіту. Під час її опанування студенти мають засвоїти такі основні поняття: “адміністративна відповідальність”, “адміністративне правопорушення”, “адміністративні стягнення”, “адміністративна юрисдикція”, а також з’ясувати особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки) за окремі правопорушення.

Найважливішим принципом системи підготовки фахівців та організації освітнього процесу є орієнтація на результати навчання (компетентності) з акцентом на суттєву роль студента, підвищення значення самостійної роботи, тобто на впровадження компетентнісного підходу, що виступає ключовим моментом реалізації ідеї Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи (ECTS).

Компетентнісний підхід базується на результатах навчання та їх описі в термінах компетентностей. Він за своєю сутністю – ключовий методологічний інструмент, тобто студентоцентрованим.

Основні генералізовані професійно-предметні компетентності, що формуються у процесі вивчення навчальної дисципліни “Адміністративна відповідальність”.

1. Розуміння інституту адміністративної відповідальності як системи завдяки ознайомленню з передовими думками, ідеями, представленими в підручниках та навчальних посібниках, що включає оволодіння певними аспектами, пов'язаними з найсучаснішими знаннями.

2. Вміння оцінювати та узагальнювати інформацію щодо ефективності діяльності адміністративно-юрисдикційних органів і судів (суддів) у справах про адміністративні правопорушення.

3. Набуття навичок аналізувати тенденції розвитку інституту адміністративної відповідальності у контексті сталих та формалізованих практик розвитку сфери юридичної відповідальності на національному та наднаціональному рівнях.

4. Прогнозування впливу різних соціально-економічних факторів на досягнення мети і завдань інституту адміністративної відповідальності як основи стабільності правопорядку та престижу правосуддя.

5. Усвідомлення впливу фундаменталізації прав людини та права на справедливий судовий розгляд в інституті адміністративної відповідальності, інтерпретування права на справедливий судовий розгляд з позицій адміністративного судочинства.

6. Розуміння важливості гарантування забезпечення принципу верховенства права та загальновизнаних норм і принципів міжнародного права у практичному контексті стосовно інституту адміністративної відповідальності.

7. Бачення інституту адміністративної відповідальності як комплексної системи судових та несудових форм захисту, процесуальних проваджень, стадій, етапів, процесуальних дій.

8. Практично-орієнтоване визначення цілей, тактики та стратегії інституту адміністративної відповідальності, перспектив та інструментів судового врегулювання спорів.

9. Володіння навичками алгоритмізування процесуальної діяльності у сфері провадження у справах про адміністративні правопорушення відповідно до правових статусів адміністративно-юрисдикційних органів та судів (суддів), учасників провадження та ефективно використовувати методи й способи діяльності згідно з їх правовими статусами.

10. Наявність навичок кваліфікації адміністративної справи як комплексного юридичного факту та предмета адміністративно-юрисдикційної та судової діяльності, вирішення юрисдикційних питань щодо сфери адміністративної юрисдикції і судової юрисдикції.

11. Планування правових результатів процесуальної діяльності в межах автономних процедур інституту адміністративної відповідальності відповідно до процесуальної правосуб'єктності та функцій професійних учасників правовідносин.

12. Вміння прогнозувати типові процесуальні ситуації у межах процесуальних правозастосовних циклів (процесуальних проваджень), стадій та уникати типових ситуаційних юридичних помилок при здійсненні процесуальної діяльності й ухваленні процесуальних рішень у адміністративній справі.

13. Здатність логічно формалізувати модель адміністративної справи як певного розгляду адміністративної справи, діяльності із виконання операцій з нормами права повноважними суб'єктами, ухвалення процесуальних актів-документів, що здійснюється у процесуальній формі.

14. Спроможність кваліфікувати сферу відання адміністративно-юрисдикційних органів і судів (суддів) адміністративної юрисдикції.

15. Вміння визначити межі процесуальної правосуб'єктності, процесуальні статуси та модуси суб'єктів процесуальної діяльності, форми її реалізації при розгляді адміністративної справи, а також процесуальні функції.

16. Здатність здійснювати процесуальну діяльність професійних учасників провадження у справах про адміністративні правопорушення відповідно до процесуального статусу, згідно із завданнями інституту адміністративної відповідальності та добросовісно і у межах компетенційних повноважень адміністративно-юрисдикційних органів та судів (суддів) по розгляді справ про адміністративні правопорушення.

17. Використання процесуальних засобів щодо попередження фактів зловживання процесуальними правами суб'єктами процесуальної діяльності у провадженні у справах про адміністративні правопорушення.

18. Володіння навичками моделювання системи процесуальних дій та юридично-фактичного складу адміністративних правопорушень з огляду на правовий механізм відкриття провадження у справі про адміністративні правопорушення в районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судах щодо порядку розгляду адміністративної справи.

19. Готовність до здійснення процесуальної діяльності, тобто як суб'єкт адміністративного процесу, на умовах рівноправності учасників адміністративного процесу незалежно, самостійно і з метою захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб та прав і інтересів юридичних осіб, а також верховенства права.

20. Вміння застосовувати адміністративний метод через формалізацію і деформалізацію процесуального режиму адміністративного процесу при розгляді конкретної адміністративної справи щодо уніфікації, диференціації та спрощення процесуальної процедури й використання процесуального інструментарію.

21. Здатність визначати та диференціювати об'єкти адміністративного процесу та предмети діяльності у провадженні у справах про адміністративні правопорушення, обирати адекватні засоби захисту, нормативні підстави їх застосування, процесуальну форму відповідних дій та процесуальних операцій (скарга, апеляційна скарга тощо).

22. Спроможність визначити гносеологічні та фактичні межі процесуальних стадій щодо формування предмета доказування у справі, процесуальних функцій по доказуванню суб'єктів доказової діяльності, специфіки оцінки доказів по справі тощо.

23. Вміння приймати організаційні, тактичні рішення при розгляді адміністративної справи відповідно до процесуального статусу учасників адміністративного процесу та ухвалювати процесуальні рішення.

24. Вільне використання електронних сервісів та платформ у сфері професійної діяльності, а також використання та управління системами розподілу адміністративних справ і технічного фіксування судового процесу.

25. Вміння аналізувати стан юридичної практики у предметній сфері адміністративного процесу і у практичному контексті, здатність транслювати передові знання та практики.

26. Оволодіння навичками контекстуалізувати та інтерпретувати нову інформацію у предметній сфері інституту адміністративної відповідальності, альтернативних форм правового захисту.

27. Опанування формально-церемоніальних аспектів процедури здійснення адміністративного судочинства, демонстрація прихильності до здійснення судочинства відповідно до його конституційних засад та міжнародних стандартів, ціннісних потенціалів альтернативних процедур вирішення адміністративних справ.

28. Вміння розвивати та застосовувати практику Європейського суду з прав людини з точки зору забезпечення права на справедливий суд у провадженні в справах про адміністративні правопорушення.

29. Усвідомлення ступеня відповідальності за функціонування адміністративно-юрисдикційних органів і судів (суддів) у демократичному суспільстві та бажання забезпечувати реалізацію позитивних настанов щодо поваги до адміністративно-юрисдикційних органів, суду і судової влади.

Вивчення навчальної дисципліни “Адміністративна відповідальність” передбачає також використання набутих студентами відповідних знань, що позначається на загальнопрофесійних, комунікативних і соціально-особистісних компетенціях правника. Тому основні генералізовані професійно-предметні компетентності генетично та функціонально пов’язані із загальнопредметними, професійними компетентностями (знати основні поняття, суть, головні риси адміністративної відповідальності та її відмінність від інших видів юридичної відповідальності; законодавство України про адміністративні правопорушення, його особливості та місце в системі вітчизняного законодавства; завдання Кодексу України про адміністративні правопорушення; способи запобігання адміністративним правопорушенням, забезпечення законності при застосуванні заходів впливу за адміністративні правопорушення; положення чинного законодавства про

відповідальність за адміністративні правопорушення; поняття “адміністративне правопорушення” (проступок), його відокремлення від інших правопорушень; склад адміністративного правопорушення; обставини, що виключають адміністративну відповідальність; підстави звільнення від адміністративної відповідальності; види адміністративних стягнень; заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх; процедуру накладення адміністративних стягнень; умови покладення обов’язку відшкодувати за подіяну шкоду; специфіку адміністративної відповідальності за правопорушення, що посягають на права і свободи громадян, власність, громадський порядок і громадську безпеку, встановлений порядок управління, за адміністративні правопорушення, пов’язані з корупцією тощо), а також комунікативними та соціально-особистісними (грамотно застосовувати отримані знання в практичній діяльності органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, вільно орієнтуватися в системі національного законодавства, що регулює адміністративну відповідальність, та діяти згідно з його вимогами і нормами; аналізувати, правильно тлумачити та застосовувати правові норми, що регулюють відносини, які виникли при вчиненні окремо визначених законодавством правопорушень; користуватися сучасною науковою і спеціальною літературою, електронними та іншими інформаційними джерелами тощо).

Основні генералізовані предметно-професійні компетентності, що формуються у процесі вивчення навчальної дисципліни “Адміністративна відповідальність”, мають складну структуру і конкретизуються в певній комбінації знань, умінь, комунікацій, автономності та відповідальності. Вони конкретизуються через відповідну інтерпретацію змісту освіти, що залежить від результатів навчання; набуття знань, навичок та ціннісних ставлень та орієнтирів; єдність інтелектуальної (знаннєвої) та навичкової (практичної) складових освіти, а також власного досвіду самостійної діяльності на основі універсальних знань у практичному контексті; педагогічну співпрацю та партнерство викладача і студента, дотримання стандартів академічної свободи та відповідальності.

У даному посібнику дається опис предмета навчального

курсу, програма навчальної дисципліни “Адміністративна відповідальність”; практичні завдання за певними темами; система оцінювання знань студентів і програмних питань.

Для вивчення дисципліни рекомендовано таку основну літературу:

Конституція України // Відомості Верховної Ради України – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Кодекс України про адміністративні правопорушення: від 07.12.1984 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

Кодекс України про адміністративні правопорушення: науково-практичний коментар / за заг. ред. А. С. Васильєва, О. І. Миколенка. – Харків, 2010. – 1024 с.

Митний кодекс України: прийнятий Верховною Радою України 13.03.2012 р. // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 32. – Ст. 1175.

Про запобігання корупції: Закон України від 04.03.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

Поняття, властивості та принципи адміністративної відповідальності: курс адміністративного права України: [підручник] / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух та ін.; за ред. В. В. Коваленка. – Київ: Юрінком Інтер, 2012. – С. 309–381.

Судова практика Верховного Суду України у справах про адміністративні правопорушення / за ред. П. П. Пилипчака. – Київ: Ін Юре, 2007. – 328 с.

Адміністративне право: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. – 2-ге вид., переробл. та допов. – Харків: Право, 2012. – 656 с.

Документи в адміністративному праві: навч.-метод. посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни “Українська мова за правознавчим спрямуванням” (відповідно до вимог ECTS / уклад.: В. В. Комаров, В. В. Жернаков, В. В. Зуй та ін. – Харків: Нац. юрид. акад. України, – 2010. – С. 105–124

Електронні ресурси

www.zakon1.rada.gov.ua – веб-сайт Верховної Ради України

[http:// www.court.gov.ua](http://www.court.gov.ua) – веб-сайт “Судова влада України”

[http:// www.scocourt.gov.ua](http://www.scocourt.gov.ua) – веб-сайт Верховного Суду України

України

[http:// ccu.gov.ua](http://ccu.gov.ua) – веб-сайт Конституційного Суду України

<http://sc.gov.ua> – веб-сайт Вищий спеціалізований суд України

України

[http:// reestr.court.gov.ua](http://reestr.court.gov.ua) – веб-сайт Єдиного державного реєстру судових рішень

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри
адміністративного права
(протокол № 7 від 13.12.2016 р.)

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ”

1. Поняття “адміністративна відповідальність” та її правові основи

Предмет і завдання навчальної дисципліни “Адміністративна відповідальність”. Поняття, ознаки та особливості адміністративної відповідальності. Принципи адміністративної відповідальності. Види підстав адміністративної відповідальності.

Історія розвитку законодавства про адміністративні правопорушення. Конституційні основи адміністративної відповідальності. Нові підходи до поняття “адміністративна відповідальність”: огляд літератури.

Завдання та особливості законодавства про адміністративні правопорушення, його місце в системі законодавства України. Розмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності (кримінальної, цивільно-правової і дисциплінарної). Система законодавства про адміністративні правопорушення. Кодекс України про адміністративні правопорушення, його значення і структура. Повноваження органів місцевого самоврядування щодо прийняття рішень, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність.

Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення. Напрямки вдосконалення чинного законодавства та розширення теоретичних знань про адміністративну відповідальність в умовах децентралізації влади.

Відображення питання адміністративної відповідальності в юридичній літературі (сучасні тенденції) та законодавстві. Проблемні питання адміністративної відповідальності за скоєння кримінальних проступків.

2. Адміністративне правопорушення, його склад

Поняття і ознаки адміністративного правопорушення (проступку), його відмінність від інших видів правопорушень.

Юридичний склад адміністративного проступку. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак адміністративного правопорушення. Поняття і види об'єкта проступку. Поняття і ознаки об'єктивної сторони адміністративного проступку.

Поняття і види суб'єкта адміністративного проступку. Особливості відповідальності неповнолітніх, посадових осіб, військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів за адміністративні правопорушення, іноземців і осіб без громадянства, юридичних осіб.

Поняття і ознаки суб'єктивної сторони адміністративного проступку.

Обставини, що виключають адміністративну відповідальність. Можливість звільнення від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення.

Запобігання адміністративним правопорушенням.

3. Адміністративна відповідальність за адміністративні правопорушення за об'єктом посягання

Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення; що посягають на власність; у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини; у промисловості, будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів; у сільському господарстві; порушення ветеринарно-санітарних правил; на транспорті, у галузі шляхового господарства і зв'язку.

Адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою; у галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, у галузі фінансів і підприємницької діяльності; у галузі стандартизації, якості продукції, метрології та сертифікації.

Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, військові адміністративні правопорушення, адміністративні

правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку, на встановлений порядок управління, на здійснення народного волевиявлення і встановлений порядок його забезпечення.

4. Види адміністративних стягнень та загальні правила їх накладення за адміністративні правопорушення

Поняття, мета, види адміністративних стягнень та їх характеристика. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх. Правові наслідки застосування адміністративних стягнень. Проблеми удосконалення системи адміністративних стягнень.

Суть та значення загальних правил накладення адміністративних стягнень. Обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох адміністративних правопорушень. Строки накладення адміністративних стягнень. Порядок відшкодування майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням. Забезпечення законності при застосуванні заходів впливу за адміністративні правопорушення.

5. Адміністративна юрисдикція

Поняття “адміністративна юрисдикція”. Система органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, та їх характеристика. Розмежування їх компетенції. Порядок утворення, система і повноваження колегіальних органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення. Повноваження посадових осіб, які розглядають справи про адміністративні правопорушення.

Поняття та види підвідомчості справ про адміністративні правопорушення. Підвідомчість справ адміністративним комісіям і виконавчим комітетам сільських, селищних, міських рад. Підвідомчість справ районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судам (суддям). Підвідомчість справ органам внутрішніх справ (Національній поліції). Підвідомчість справ посадовим особам контрольно-наглядових органів.

6. Провадження у справах про адміністративні правопорушення

Поняття, завдання та принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення. Обставини, що виключають провадження у справі про адміністративне правопорушення. Поняття “докази” у справі про адміністративне правопорушення та їх оцінка. Правовий статус осіб, які беруть участь у провадженні.

Поняття та види стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення. Порушення справи і попереднє з’ясування її обставин. Протокол про адміністративне правопорушення. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, їх мета, особливості та види. Розгляд справи про адміністративне правопорушення і винесення постанови. Види та зміст постанови по справі за адміністративне правопорушення. Оскарження постанови по справі про адміністративне правопорушення. Набрання постановою судді у справі про адміністративне правопорушення законної сили та перегляд постанови. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

**3. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ,
ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ”**

№ п/п	Т е м а	Загальний обсяг	У тому числі		
			аудиторних		самостійна робота
			лекції	практичні заняття	
1	Поняття “адміністративна відповідальність” та її правові основи	16	2	2	12
2	Адміністративне правопорушення, його склад	18	4	2	12
3	Адміністративна відповідальність за адміністративні правопорушення за об’єктом посягання	38	6	14	18
4	Види адміністративних стягнень та загальні правила їх накладення за адміністративні правопорушення	16	2	2	12
5	Адміністративна юрисдикція	19	2	2	15
6	Проведення у справах про адміністративні правопорушення	28	6	4	18
	Разом	135	22	26	87

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Поняття “адміністративна відповідальність” та її правові основи

(практичне заняття № 1)

Питання для обговорення

1. Предмет і завдання навчальної дисципліни «Адміністративна відповідальність».

2. Поняття, ознаки, особливості та принципи адміністративної відповідальності. Види підстав адміністративної відповідальності. Відмінність адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.

3. Завдання законодавства про адміністративні правопорушення та його значення. Система законодавства про адміністративні правопорушення. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення.

4. Сучасні тенденції розвитку інституту адміністративної відповідальності за кордоном.

Завдання

1. Спираючись на норми Конституції України і чинного законодавства, яким встановлена адміністративна відповідальність за адміністративні правопорушення, визначте правові основи адміністративної відповідальності. Вкажіть особливості, закріплені в чинних нормативно-правових актах.

2. Громадянка М. звернулася до суду з позовом до Президента України про визнання Указу останнього частково незаконним або нечинним та з клопотанням до суду про надання їй безоплатної правової допомоги у зв'язку з тим, що вона не має можливості сплатити кошти за послуги захисника. У клопотанні позивачка посилалася на справу *Bellet v. France*, в якій Євро-

пейський суд з прав людини зазначив, що “стаття 6 параграфу 1 Конвенції містить гарантії справедливого судочинства, одним з аспектів яких є доступ до суду. Рівень доступу до суду за національним законодавством має бути достатнім для забезпечення права особи на суд з огляду на принцип верховенства права в демократичному суспільстві. Для того, щоб доступ був ефективним, особа повинна мати можливість на практиці оскаржити дії, які становлять втручання у її права”.

Обґрунтуйте позицію суду щодо рішення у цій справі. Аналізуючи позицію суду, визначте можливість притягнення до адміністративної відповідальності Центру надання безоплатної правової допомоги.

3. *Чи є відмінності між поняттями “встановлення адміністративної відповідальності” і “застосування адміністративної відповідальності”? Відповідь проілюструйте нормами КУпАП.*

4. *Органами якого державного рівня може встановлюватися і застосовуватися адміністративна відповідальність? Наведіть, використовуючи чинне законодавство, два рішення, що належать до джерел адміністративної відповідальності, прийнятих місцевою радою, за порушення яких передбачається адміністративна відповідальність.*

5. *Доведіть відмінність адміністративної відповідальності від кримінальної, дисциплінарної, матеріальної, беручи до уваги наступні ознаки: підстава, суб’єкти відповідальності, юрисдикційні суб’єкти, заходи відповідальності.*

6. *Класифікуйте норми КУпАП, наведені нижче, за різними підставами. Вкажіть, які з них матеріальні, а які процесуальні? Поясніть свою відповідь.*

Стаття 9. Поняття адміністративного правопорушення

Стаття 23. Мета адміністративного стягнення

Стаття 24. Види адміністративних стягнень

Стаття 42. Порушення санітарних норм
Стаття 93. Порушення вимог законодавчих та інших нормативних актів з безпечного ведення робіт у галузях промисловості
Стаття 173. Дрібне хуліганство
Стаття 185⁻³. Прояв неповаги до суду
Стаття 221⁻¹. Місцеві господарські та адміністративні суди, апеляційні суди, вищі спеціалізовані суди та Верховний Суд України
Стаття 222. Органи внутрішніх справ (Національна поліція)
Стаття 246. Порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення
Стаття 251. Докази
Стаття 261. Адміністративне затримання
Стаття 307. Строки і порядок виконання постанови про накладення штрафу
Стаття 318. Порядок виконання постанови про позбавлення керування річковими або маломірним судном

Список нормативно-правових актів і літератури

Конституція України // Відомості Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141.

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Кодекс України про адміністративні правопорушення : науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А.Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. – Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. – 781 с.

Митний кодекс України // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 44-45; № 46-47; № 48. – Ст. 552.

Адміністративне право: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богущкий та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. – Харків, 2012. – С. 177–180.

Бахрах Д. Н. Административная ответственность: учебное пособие / Д. Н. Бахрах. – Москва: Наука, 1999. – 112 с.

Бевзенко В. М. Правові та лінгвістичні аспекти співвідношення понять “адміністративний проступок” та “адміністративне правопорушення” / В. М. Бевзенко // Університетські наукові записки. – 2005. – № 4 (16). – С. 199–202.

Битяк Ю. П. Переконавання і примус у державному управлінні. Адміністративна відповідальність: конспект лекцій / Ю. П. Битяк, В. В. Зуй, А. Т. Комзюк. – Харків, 1994. – 34 с.

Гончарук С. Т. До питання про поняття та сутність адміністративної відповідальності / С. Т. Гончарук // Проблеми систематизації законодавства України про адміністративні правопорушення: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф.: [у 2-х ч.]; 7–8 грудня 2006. – Сімферополь, 2006. – Ч. 2. – С. 68–71.

Курс адміністративного права України: підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко [та ін.]; за ред. В. В. Коваленка. – Київ: Юрінком Інтер, 2012. – С. 309–328.

Стрельченко О. Г. Принципи адміністративної відповідальності [Електроний ресурс] / О. Г. Стрельченко. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Ptbu/2012_3/files/PD312_21/pdf

Рішення Європейського суду з прав людини у справі *Bellet v. France* від // Офіційний вісник України. – №. – Ст.

Про безоплатну правову допомогу: **Закон України** від 02.06.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2011. – № 51. – Ст. 577.

Про реформування територіальних органів Міністерства юстиції та розвиток системи надання безоплатної правової допомоги: **постанова / Закон** від 11.02.2016 р. // Офіційний вісник України. – 2016. – № 43.

Тема 2. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність

(практичне заняття № 2)

Питання для обговорення

1. Поняття і ознаки адміністративного правопорушення (проступку), його відмінність від інших видів правопорушень.
2. Юридичний склад адміністративного проступку.
3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак адміністративного правопорушення.
4. Особливості відповідальності спеціальних суб'єктів.
5. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність. Можливість звільнення від адміністративної відповідальності через малозначність правопорушення.
6. Запобігання адміністративним правопорушенням. Забезпечення законності при застосуванні заходів впливу за адміністративні правопорушення.

Завдання

7. 20 серпня 2016 р. о 23.20 у місті Конотоп по вул. Садовій гр. Д. у стані алкогольного сп'яніння керував транспортним засобом – скутером і був зупинений працівником поліції. Від проходження медичного огляду на визначення ступеня алкогольного сп'яніння відмовився, чим порушив п. 2.5 Правил дорожнього руху. Постановою судді Сумського міськрайонного суду від 10 вересня 2016 р. шістнадцятирічного гр. Д. визнано винним за ч. 1 ст. 130 КУпАП і накладено адміністративне стягнення у виді штрафу у розмірі трьох неоподаткованих мінімумів доходів громадян.

З якого віку особа може бути притягнена до адміністративної відповідальності за зазначене правопорушення? Які обставини є такими, що пом'якшують відповідальність? Які обставини враховуються при визначенні адміністративного стягнення?

8. Працівниками Державної фіскальної служби України в Полтавській області з 15 березня по 30 квітня 2016 р. було проведено ревізію фінансово-господарської діяльності обласного комунального підприємства “Град сервіс” за період з 1 січня 2015 р. по 31 грудня 2016 р., за результатами якої 15 травня 2016 р. складено акт. Начальник Державної фіскальної служби України в Полтавській області, розглянувши матеріали ревізії фінансово-господарської діяльності обласного комунального підприємства “Град сервіс” та протокол про адміністративне правопорушення від 30 квітня 2016 р., складений щодо керівника “Град сервіс” С., виніс постанову про вчинення адміністративного правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 164² КУпАП, тобто ведення бухгалтерського обліку з порушенням встановленого порядку, і наклав на нього штраф у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Що є об’єктивною стороною правопорушення, передбаченого ст. 164² КУпАП?

Які особи можуть притягатися до адміністративної відповідальності за такі правопорушення?

Проаналізуйте зміст Закону України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні” і визначте повноваження посадових осіб щодо бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

9. Поліцейський Т. 10 лютого 2016 р. склав протокол про адміністративне правопорушення щодо гр. А. У протоколі зазначено, що гр. А. 10 лютого 2016 р. об 11.00 год., керуючи автомобілем у місті Кіровоград по вулиці Енгельса, здійснив зупинку транспортного засобу в зоні дії дорожнього знаку “Зупинка заборонена”. Під час розгляду адміністративної справи судом на підставі протоколу винесено постанову про адміністративне правопорушення від 10 лютого 2016 р., якою гр. А. визнано винним у вчиненні правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 122 КУпАП, та накладено на нього штраф у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Своєї вини гр. А. не визнав, пояснюючи це тим, що відбувся збій в роботі двигуна,

що потягло вимкнення електрики, і він не зміг ввімкнути аварійну сигналізацію. У зв'язку з цим направив скаргу до суду.

Якою нормою і яка відповідальність передбачена за порушення водіями правил стоянки?

Що таке крайня необхідність? Якою нормою закону передбачене звільнення від відповідальності за правопорушення, вчинене у стані крайньої необхідності. Чи є за умовами завдання підстави її застосування?

10. До суду надійшли матеріали про притягнення до адміністративної відповідальності гр. К. (яка за місцем проживання зареєстрована за адресою: Польща, м. Варшава, пр. Садовий, 16) за ч. 1 ст. 203 КУпАП. З адміністративного протоколу від 17 липня 2016 р. відомо, що громадянка Польщі К. проживала 117 днів в м. Одеса без документів на право проживання в Україні, чим порушила Правила в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну, їх виїзду з України і транзитного проїзду через її територію, тобто вчинила правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 203 КУпАП. У судовому засіданні встановлено, що гр. К. є інвалідом першої групи внаслідок душевної хвороби.

Чи впливає психічний стан, викликаний душевною хворобою, на осудність особи? Що таке неосудність і які її правові наслідки? Які дії суд має вчинити щодо матеріалів, які надійшли до суду стосовно особи, якщо виявиться, що вона неосудна? Назвіть особливості притягнення до адміністративної відповідальності іноземців та осіб без громадянства?

Список нормативно-правових актів і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Кодекс України про адміністративні правопорушення: науково-практичний коментар: / Р. А. Калюжний, А. Т. Комзюк, О. О. Погрібний та ін. – Київ: Всеукр. асоц. видавців “Правова єдність”, 2008. – 781 с.

Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства:

Закон України від 22.09.2011 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 19-20. – Ст. 179.

Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993 р. // Там само. – 1993. – № 31. – Ст. 338.

Про Правила дорожнього руху: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 41. – Ст. 1852.

Порядок продовження строку перебування та продовження або скорочення строку тимчасового перебування іноземців та осіб без громадянства на території України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 15.02.2012 р. // Там само. – 2012. – № 17. – Ст. 612.

Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: затв. наказом Міністерства юстиції України від 12.03.2016 р. // Там само. – 2016. – № 24. – Ст. 986.

Адміністративне право: підручник / Ю.П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. – Харків, 2012. – С. 189–197.

Курс адміністративного права України: підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сущенко та ін.; за ред. В. В. Коваленка. – Київ, 2012. – С. 329–340.

Горбач О. В. Адміністративна відповідальність неповнолітніх, батьків або осіб, які їх замінюють : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / О. В. Горбач. – Київ, 2006. – 215 с.

Додин Є. Є. Адміністративна відповідальність у судовому порядку: навч.-метод. посібник / Є. Є. Додин; Одес. нац. юрид. акад. – Одеса: Юрид. літ., 2007. – 68 с.

Коліушко І. Поняття адміністративної відповідальності та адміністративного правопорушення в сучасному українському праві / І. Коліушко, О. Банчук // Право України. – 2008. – № 4. – С. 31–37.

Коломоєць Т. О. Адміністративна відповідальність: навч. посібник / за заг. ред. Т. О. Коломоєць. – Київ: Істина, 2011. – 184 с.

Колпаков В. К. Адміністративна відповідальність (адмі-

ністративно-деліктне право): навч. посібник / В. К. Колпаков. – Київ: Юрінком Інтер, 2008. – С. 21–96.

Матіос А. В. Адміністративна відповідальність посадових осіб : монографія / А. В. Матіос. – Київ: Знання, 2007. – 223 с.

Проблеми правової відповідальності: монографія / Ю. П. Битяк, Ю. Г. Барабаш, Л. М. Баранова та ін.; за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. – Харків: Право, 2014. – С. 143–151, 162–175.

Тема 3. Адміністративна відповідальність за адміністративні правопорушення за об'єктом посягання

(практичне заняття № 3)

Питання для обговорення

1. Адміністративні правопорушення в галузі охорони праці і здоров'я населення.
2. Адміністративні правопорушення, що посягають на власність.
3. Окремі аспекти адміністративних правопорушень у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.

Завдання

11. Лікарем-гігієністом Державної санітарно-епідеміологічної служби Київського району міста М. 1 березня 2016 р. за порушення санітарних норм було складено протокол стосовно керівника ТОВ “Промінь” Ф., а 15 травня 2016 р. ним винесено постанову про накладення на Ф. адміністративного стягнення.

Керівник ТОВ “Промінь” Ф. подав скаргу до міського суду, зазначивши, що дії лікаря-гігієніста незаконні, оскільки він не мав права складати протокол про адміністративне право-

порушення та порушив строки накладення адміністративного стягнення.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Підготуйте проект скарги керівника ТОВ “Промінь” Ф. Вкажіть особливості в галузі охорони праці і здоров’я населення.

12. Гр. Д. 19 квітня 2016 р. о 14.00 викрав мобільний телефон “Айфон” у корпусі чорного кольору, який належить гр. А. Із протоколу, складеного поліцейським 26 квітня 2016 р., вбачається, що вартість телефону складає 20000 гр. і дії Д. кваліфіковано за ст. 51 КУпАП.

Його дружина відразу повідомила про це, зателефонувавши на єдиний телефонний номер системи БПД, та попросила надати її чоловіку адвоката. Однак у центрі БПД їй відмовили, оскільки послугами безоплатної вторинної правової допомоги можуть скористатися виключно малозабезпечені громадяни, та порадили звернутися до приватного адвоката.

Проаналізуйте дану ситуацію відповідно до чинного законодавства. Визначте правомірність дій поліцейського. Охарактеризуйте особливості адміністративних правопорушень, що посягають на власність.

13. Рано вранці 22 квітня 2014 р. гр. ЛІ на центральному ринку м. Василівка протизаконно придбав у невідомої особи рибу карась вагою 800 гр без наявності документів, що підтверджують законність придбання, якість та безпеку риби, чим порушив вимоги чинних нормативно-правових **актів. Гр. ЛІ** у судові засідання не з’явився. Суд, проаналізувавши та оцінивши всі докази по справі, вважає, що вони повністю підтверджують вину гр. ЛІ у вчиненні правопорушення за ч. 1 ст. 88 КУпАП.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Вкажіть особливості адміністративних правопорушень у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.

14. Із протоколу про адміністративне правопорушення вбачається, що 12 лютого 2016 р. об 11.40 у третьому кварталі шостого відділу заповідної зони Углянського природоохорон-

ного науково-дослідного відділення Карпатського біосферного заповідника виявлено гр. Б., який знаходився без дозволу на території заповідника. **Складено протокол і справу направлено до суду.**

Суддя, розглянувши матеріали справи, притягнув гр. Б. до адміністративної відповідальності за ст. 91 КУпАП.

Визначте правомірність дій судді. Чи є підстави до закриття провадження в справі?

Список нормативно-правових актів і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р. А. Калюжний, М. І. Іншин, І. М. Шопіна та ін. – Київ: Алерта, 2013. – С. 100–110.

Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 49. – Ст. 668.

Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. // Там само. – 1995. – № 27. – Ст. 218.

Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 р. // Там само. – 2001. – № 14. – Ст. 97.

Про природно-заповідний фонд України: Закон України від 16.06.1992 р. // Там само. – 1992. – № 34. – Ст. 502.

Єсімов С. С. Адміністративно-правові аспекти захисту прав інтелектуальної власності в Україні / С. С. Єсімов // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 4 (10). – С. 123–131.

Колесніченко В. В. Особливості правового регулювання відносин у сфері адміністративно-правового захисту права інтелектуальної власності / В. В. Колесніченко // Там само. – 2014. – № 2 (8). – С. 174–180.

Про ветеринарну медицину: Закон України від 25.06.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 36. – Ст. 531.

Деякі питання державного управління в галузі ветеринарної медицини: постанова Кабінету Міністрів України від 19.08.2002 р. № 1216 // Офіційний вісник України. – 2002. – № 34. – Ст. 1611.

Про затвердження порядку видачі ветеринарних документів: постанова Кабінету Міністрів України від 21.11.2013 р. № 857 // Там само. – 2013. – № 92. – Ст. 3401.

Шпак А. П. Адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері освіти : завдання, принципи й система / А. П. Шпак // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 6–2. – Т. 3. – С. 119–121.

(практичне заняття № 4)

Питання для обговорення

1. Адміністративні правопорушення в промисловості, на будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів.
2. Адміністративні правопорушення у сільському господарстві. Порушення ветеринарно-санітарних правил.
3. Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку.

15. Гр. П. без відповідного дозволу збудував гараж у дворі комунального будинку, в якому і мешкав. За самовільне будівництво адміністративна комісія наклала на нього штраф, одночасно виконавчий комітет районної ради виніс рішення про знесення будівлі. Однак гр. П. відмовився виконати рішення виконкому, посилаючись на те, що він уже сплатив штраф. Тоді виконком запропонував відділу комунального господарства знести гараж за рахунок гр. П.

Визначте правомірність дій учасників справи. Які за юридичною природою заходи вжито до гр. П. Назвіть особливості адміністративних правопорушень на будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів.

16. На присадибній ділянці гр. К. 12 січня 2017 р. поліцейський виявив насадження снотворного маку в кількості 78 рослин, про що було складено протокол про адміністративне правопорушення, в якому гр. К. пояснив, що мак вирощував для домашніх потреб, зокрема, випікання хлібобулочних виробів. Дії гр. К. кваліфіковано за ст. 106¹ КУпАП. Суддя 15 лютого 2017 р., розглянувши матеріали, погодився з кваліфікацією вищезазначеного діяння і виніс постанову про притягнення гр. К. до адміністративної відповідальності, наклавши штраф у розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян з конфіскацією незаконно вирощуваних нарковмісних рослин.

Складіть проект постанови судді.

17. Гр. Д. 17 квітня 2016 р. об 11.00 в м. Тернопіль по вул. Наукова, 4 керував автомобілем марки «Хундай» і при перестроюванні не надав перевагу в русі автомобілю марки «Джиллі», що рухався в попутному напрямку по тій смузі, на яку він мав намір перестроїтися та скоїв з ним зіткнення. Адвокат гр. Д. в апеляційній скарзі просить скасувати постанову про притягнення гр. Д. до адміністративної відповідальності за ст. 124 КУпАП, оскільки в діях останнього відсутній склад правопорушення, пояснюючи це тим, що в протоколі не зазначено, що були пошкоджені автомобілі, а йдеться лише про не дотримання правил перестроювання автомобілів.

Визначте, чи є підстави задоволення апеляційної скарги? Охарактеризуйте особливості адміністративних правопорушень на транспорті, у галузі шляхового господарства і зв'язку.

18. Гр. В. 7 травня 2016 р. о 7.55 був зупинений співробітниками органів Національної поліції для перевірки документів. Після перевірки йому запропонували перевірити його на стан сп'яніння, однак спеціальних технічних засобів не використовували, свідків не залучали, тому останнім була підписана відмова від проходження огляду на стан сп'яніння. Після зазначених подій о 9 год. гр. В. проходив контроль в аеропорту Бориспіль, оскільки є пілотом повітряного судна. Під час розгляду матеріалів справи / даного адміністративного матеріалу право-

порушник надав позитивну характеристику з місця роботи. Однак суд виніс рішення про притягнення гр. В. до адміністративної відповідальності за ст. 130 КУпАП.

Визначте правомірність дій судді.

Список нормативно-правових актів і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р. А. Калюжний, М. І. Іншин, І. М. Шопіна та ін. – Київ: Алерта, 2013. – С. 100–110.

Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 31. – Ст. 338.

Про Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 41. – Ст. 1852.

Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: затв. наказом Міністерства юстиції України від 12.03.2016 р. // Там само. – 2016. – № 24. – Ст. 986.

Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори: Закон України від 15.02.1995 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1995. – № 10. – Ст. 60.

(практичне заняття № 5)

1. Адміністративні правопорушення у сфері житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою.

2. Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, у сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницької діяльності.

3. Адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології та сертифікації.

19. Гр. М. вигулював свого собаку на території дитячого садочка. Собака напав на перехожого і розірвав на ньому одяг. Поліцейський склав стосовно гр. А. протокол про вчинення правопорушення, відповідальність за яке передбачена ч. 1 ст. 154 КУпАП. За рішенням суду гр. М. притягнуто до відповідальності за ч. 2 ст. 154 КУпАП і до нього було застосовано стягнення у виді штрафу у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією собаки.

Визначте законність рішення суду.

20. Суддя районного суду м. Харків 23 грудня 2016 р., розглянувши матеріали про притягнення до адміністративної відповідальності касира гр. Д., який працював в ТОВ «Юрисполіс» (далі – ТОВ) за ст. 162 КУпАП. Встановлено, що гр. П. 21 жовтня 2016 р. здійснював валютно-обмінні операції з порушенням розпорядження Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України від 28 серпня 2004 р. № 41, а саме проведення діяльності відокремленого підрозділу фінансової установи без внесення до Державного реєстру фінансових послуг, операція відбувалася за адресою: м. Харків, вул. Миру, 17.

У судовому засіданні гр. Д. свою вину не визнав та пояснив, що відповідно до Положення про **Харківське відділення** 4 ТОВ, затвердженого загальними зборами учасників ТОВ, протокол № 19/0414 від 19 квітня 2015 р., відділення не має статусу юридичної особи, а є структурною одиницею відокремленого підрозділу Київського регіонального управління ТОВ, безпосередньо підпорядковується вказаному підрозділу і провадить свою діяльність від імені ТОВ та в межах наданих повноважень, що підтвердив копіями відповідних документів.

На підставі цих копій документів встановлено, що НБУ видав ТОВ Генеральну ліцензію на здійснення валютних операцій від 28 серпня 2015 р. № 120. Відповідно до наказу Генерального директора ТОВ № 30/0414-35 від 30 квітня 2016 р. створено структурну одиницю – **Херсонське / Харківське** відділення 4, місце знаходження: м. Харків, вул. Миру, 17, підпорядковане Київському відділенню № 1 ТОВ, а з 5 травня 2016 р. розпочато проведення валютних операцій відділенням з поданням інфор-

мації до Національного банку України, тобто відділення не є юридичною особою, а виступає структурною одиницею відокремленого підрозділу Київського регіонального управління ТОВ, безпосередньо підпорядковується вказаному відокремленому підрозділу і здійснює свою діяльність від імені ТОВ.

Проаналізуйте дану ситуацію та надайте обґрунтовану відповідь згідно з чинним законодавством.

21. Гр. П. 26 травня 2016 р. рано вранці, прямуючи з Республіки Болгарія в Україну автомобілем марки «Мазда 626» через смугу спрощеного контролю, не задекларував переміщуваний через митний пост «Рава-Руська», тобто не заявив за встановленою формою точних відомостей про товари, а саме: 170 кг печінки волової, загальною вартістю 14 790 грн, яка обмежена до переміщення через митний кордон України. Факт вчинення правопорушення стверджується: протоколом про адміністративне правопорушення, актом огляду транспортного засобу, описом предметів, вилучених у гр. П., актом санітарно-епідеміологічного обстеження партії вилученої продукції, згідно з яким продукція не придатна до споживання; службовою запискою інспектора.

Зробіть юридичний аналіз ситуації. Вкажіть особливості адміністративних правопорушень у галузі стандартизації, сертифікації, метрології та якості продукції.

22. Гр. П. обвинувачується в тому, що, перебуваючи за кермом автомобіля «КАМАЗ», здійснював господарську діяльність з перевезення вантажів без одержання дозволу та був **затриманий** / **виявлений** на автошляху «Бориспіль-Дніпропетровськ-Запоріжжя». Із матеріалів справи вбачається, що для перевезення вантажів із перевищенням габаритних або вагових обмежень обов'язковим документом є дозвіл, який був відсутній у гр. П., та дії останнього кваліфікували за ч. 1 ст. 164 КУпАП. Суддею останній був притягнутий до адміністративної відповідальності, не враховуючи того факту, що гр. П. перебуває у трудових відносинах з суб'єктом господарювання і є лише водієм ТОВ «Алмет», і особисто не здійснював господарську діяльність із порушеннями.

Зробіть юридичний аналіз справи та вирішіть згідно з чинним законодавством.

Список нормативно-правових актів і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р. А. Калюжний, М. І. Іншин, І. М. Шопіна та ін. – Київ: Алерта, 2013. – С. 100–110.

Про дорожній рух: Закон України від 30.06.1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1993. – № 31. – Ст. 338.

Про Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 41. – Ст. 1852.

Інструкція з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: затв. наказом Міністерства юстиції України від 12.03.2016 р. // Там само. – 2016. – № 24. – Ст. 986.

Господарський кодекс України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>

Про автомобільний транспорт: Закон України від 05.04.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 22. – Ст. 105.

Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. // Там само. – 1999. – № 29. – Ст. 238.

Про застосування реєстраторів розрахункових операцій у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг: постанова Правління Національного банку України від 06.07.1995 р. // Там само. – 1995. – № 28. – Ст. 205.

Про систему валютного регулювання і валютного контролю: декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. № 15-93 // Там само. – 1993. – № 17. – Ст. 184.

(практичне заняття № 6)

1. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, їх відмежування від інших видів правопорушень
2. Юридичний склад адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією.

З а в д а н н я

23. Дайте відповіді на такі запитання:

1. Хто є суб'єктами відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією?
2. Які види стягнень передбачені Кодексом України про адміністративні правопорушення за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією?
3. Відповідно до ст. 255 КУпАП протокол у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, мають право складати...
4. У чому полягають особливості адміністративної відповідальності посадових та службових осіб за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією?
5. Визначте правовий статус суб'єктів протидії корупції.

24. Уродженець Одеської обл. Гр. К., який працює на посаді старшого державного інспектора з безпеки на морському, річковому транспорті відділу оперативного контролю за безпекою на морському, річковому транспорті, був визнаний винним у вчиненні правопорушення, передбаченого ч. 1 ст. 172⁴ КУпАП, однак провадження по справі про адміністративне корупційне правопорушення щодо нього було закрито на підставі п. 7 ст. 247 КУпАП у зв'язку із закінченням строків накладення адміністративного стягнення, закріплених ст. 38 КУпАП.

Чи є підстави притягнення державного інспектора до відповідальності? Назвіть особливості адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією.

25. На адресу Причonomорського районного суду одночасно надійшли два адміністративні матеріали про притягнення до адміністративної відповідальності гр. Ю. за вчинення останнім адміністративних правопорушень, пов'язаних із корупцією та передбачених ч. 1 ст. 172⁷ КУпАП. Із матеріалів справи, а саме з протоколу №1 від 18 березня 2016 р. про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, вбачається, що гр. Ю., який є посадовою особою органу місцевого самоврядування, не повідомив про наявний реальний конфлікт інтересів сесію Підволочивської районної ради під час винесення та підписання розпоряджень «Про виплату премій працівникам виконавчого апарату районної ради». Крім того, 18 березня 2016 р. заступником керівника місцевої Кременецької прокуратури складено протокол № 2 про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого ч. 1 ст. 172⁷ КУпАП, згідно з яким гр. Ю. прийняв рішення в умовах реального конфлікту інтересів та виніс і підписав розпорядження «Про виплату премій працівникам виконавчого апарату районної ради». Суд, розглянувши справу, виніс рішення про притягнення гр. Ю до адміністративної відповідальності за адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією.

Обґрунтуйте рішення суду у справі. Визначте особливості притягнення до адміністративної відповідальності за адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією, посадових осіб органів місцевого самоврядування. Визначте можливість запобігання адміністративним правопорушенням, пов'язаним із корупцією.

26. Прокуратурою Черкаської місцевої прокуратури відносно гр. Л. складений адміністративний протокол про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, передбаченого ч. 1 ст. 172⁷ КУпАП. Гр. Л. обвинувачується в тому, що він згідно з наказом відділу освіти Черкаської районної адміністрації від 26 жовтня 2001 р. був призначений на посаду директора загальноосвітньої школи Черкаської районної ради і як посадова особа не вжив заходів щодо недопущення будь-якої можливості виникнення конфлікту інтересів та невід-

кладно не повідомив начальника відділу освіти про наявність такого конфлікту, особисто підписав наказ про виплату грошової винагороди вчительці англійської мови, яка є дружиною гр. Л. У результаті судового розгляду з'ясовано, що протокол не відповідає вимогам ст. 256 КУпАП, а тому суд вважає за необхідне даний протокол повернути для належного оформлення до Черкаської місцевої прокуратури.

Зробіть юридичний аналіз справи. Визначте особливості складення та передачі адміністративного протоколу про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, та суб'єктів, уповноважених на складання адміністративних протоколів про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Список нормативно-правових актів і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

Андрушко П. Корупційні правопорушення та корупційні злочини як їх різновид : співвідношення і диференціація відповідальності за їх вчинення / П. Андрушко // Право України. – 2010. – № 9. – С. 90–101.

Асаинов С. Т. Административно-правовая характеристика понятия и состав коррупционных правонарушений [Электронный ресурс] / С. Т. Асаинов // Экономика и право Казахстана. – 2007. – № 2. – С. 33–36. – Режим доступа : http://www.apel-sinka.com/content/files/02_07.pdf

Єрмоленко І. Я. Поняття та ознаки адміністративного корупційного правопорушення, вчиненого працівником ОВС // І. Я. Єрмоленко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Серія “Юридичні науки”. – 2014. – Вип. 1. – Т. 2. – С. 114–118.

Лук'янець Д. М. Проблеми використання інституту адмі-

ністративної відповідальності в системі заходів запобігання та протидії корупції / Д. М. Лук'янець // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2011. – № 1 (4). – С. 32–35.

Невмержицький Є. В. Корупція в Україні : причини, наслідки, механізми протидії: [монографія] / Є. В. Невмержицький. – Київ: КНТ, 2008. – 368 с.

Панфілов О. Є. Щодо визначення поняття “корупція” в міжнародно-правових актах та законодавстві інших країн / О. Є. Панфілов // Актуальні проблеми держави і права. – 2011. – Вип. 62. – С. 263–270.

Титко А. В. Коррупционные правонарушения: административно-правовой аспект / А. В. Титко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2014. – № 9–2. – Т. 1. – Сер.: Юриспруденція. – С. 135–138.

Настільна книг детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / за ред. М. І. Хавронюка. – Київ: ВД “Дакор”, 2016. – 496 с.

Червякова О. Б. Актуальні питання застосування прокурором антикорупційного законодавства (у співавт.) / О. Б. Червякова // Вісник прокуратури. – 2016. – № 3. – С. 17–23.

Шабас І. Поняття та ознаки адміністративних корупційних правопорушень за законодавством України / І. Шабас // Юридичний вісник. – 2014. – № 6. – С. 306–311.

(практичне заняття № 7)

1. Військові адміністративні правопорушення.
2. Юридичний склад військових адміністративних правопорушень.
3. Відповідальність військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів, за вчинення адміністративних правопорушень.

27. Прочитайте ст. 15 і ст. 172¹⁰ – 172²⁰ КУпАП та надайте відповіді на запитання.

Якими є фактичні, юридичні й документальні підстави адміністративної відповідальності військовослужбовців?

Які види стягнень можуть бути застосовані до зазначених суб'єктів.

У чому особливості застосування арешту з утриманням на гауптвахті.

28. Відповідно до протоколу № 45 від 19 листопада 2016 р. про адміністративне правопорушення полковник гр. А., будучи начальником кафедри ракетно-артилерійного озброєння факультету ракетних військ та артилерії, знаючи про те, що доцент цієї ж кафедри був у відрядженні з 5 по 10 жовтня 2016 р., перебував у відрядженні, протабелював останнього, що призвело до нарахування заробітної плати. Такі дії кваліфікували за ст. 172¹⁵ КУпАП. У судовому засіданні гр. А своєї вини не визнав. А представник прокуратури просив звільнити порушника від адміністративної відповідальності за малозначністю діяння. Однак суд визнач винним гр. А у вчиненні адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 172¹⁵ КУпАП.

Зробіть юридичний аналіз справи.

29. До Костянтинівського міськрайонного суду надійшов протокол про адміністративне правопорушення № 84 від 30 листопада 2016 р., складений командиром військової частини підполковником гр. Т. на гр. Ф., який знаходиться на дійсній військовій службі і скоїв правопорушення передбачене ч. 3 ст. 172²⁰ КУпАП. Перевіривши матеріали справи, суд зробив висновок, що при оформленні матеріалів про адміністративне правопорушення не було дотримано вимог інструкції «З оформлення протоколів про військові адміністративні правопорушення» і даний протокол слід повернути командиру військової частини для належного оформлення, а справу закрити.

Зробіть юридичний аналіз справи. Назвіть особливості оформлення матеріалів про військові адміністративні правопорушення. Вкажіть строки притягнення до адміністративної відповідальності за військові адміністративні правопорушення.

30. Близько 21.00 29 жовтня 2016 р. начальником 16 навчального курсу факультету бойового застосування військ капітаном гр. Д. було виявлено відсутність у підрозділі курсанта гр. О., який о 20.30 цього ж дня після вечері самовільно залишив територію Національної академії сухопутних військ ім. Гетьмана. Курсант гр. О. 31 жовтня 2016 р. особисто доповів начальнику про свій протиправний вчинок, який був викликаний сильним душевним хвилюванням, пов'язаним з його сімейними обставинами. Таким чином, курсант гр. О. був самовільно відсутній на службі менше трьох діб та своїми діями вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ч. 1 ст. 172¹¹ КУпАП. У судовому засіданні щиро розкався, вину визнав, а суд, у свою чергу, застосував до нього адміністративне стягнення у виді арешту з утриманням на гауптвахті на строк 7 діб.

Вирішіть справу відповідно до чинного законодавства. Вкажіть особливості відбування такого виду стягнення як арешт з утриманням на гауптвахті. Чи є підстави звільнення курсанта гр. О. від адміністративної відповідальності.

Список нормативно-правових актів і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 49. – Ст. 2056.

Про затвердження Інструкції з оформлення протоколів про військові адміністративні правопорушення: наказ Міністерства оборони України від 19.05.2015 р. // Офіційний вісник України. – 2015. – № 50. – Ст. 1635.

Про затвердження Інструкції з оформлення протоколів командирами військових частин Національної гвардії України матеріалів про військові адміністративні правопорушення: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 15 липня 2015 р. // Там само. – 2015. – № 64. – Ст. 2144.

(практичне заняття № 8)

Питання для обговорення

1. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.
2. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок управління.

З а в д а н н я

31. Гр. С. вчинив адміністративне правопорушення, передбачене ст. 174 КУпАП, а саме: 27 жовтня 2016 р. об 11.00 в межах населеного пункту с. Сапіжка на вул. Зарічній зробив три постріли з мисливської вогнепальної зброї калібру 16. Гр. С. в судовому засіданні визнав себе винним, наголосивши, що дійсно здійснив постріли з мисливської рушниці, на яку у нього дозвіл закінчився, але тільки 2 постріли. Суд наклав стягнення на останнього у розмірі десяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією зброї – мисливської вогнепальної гладкоствольної рушниці.

Обґрунтуйте рішення суду. Назвіть особливості адміністративних правопорушень, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку. Охарактеризуйте процедурні аспекти конфіскації.

32. Гр. Д., який мешкав у багатоквартирному будинку, систематично гучно вмикав у пізній час (після 23.00) магнітофон, що заважало відпочинку мешканців, у тому числі новонародженим і малолітнім дітям, які проживають у тому ж під'їзді, чим заподіював шкоду їх здоров'ю. Мешканці звернулися із заявою до поліції. Під час складання протоколу 12 грудня 2016 р. поліцейським було з'ясовано, що гр. Д. у червні 2016 р. уже притягувався до адміністративної відповідальності за порушення дотримання тиші за ч. 1 ст. 182 КУпАП. Протокол направлено до Київського районного суду м. Херсон. При розгляді справи гр. Д. свою вину не визнав, пояснюючи тим, що квартира – його

власність, де він проводить час на свій розсуд. При накладенні стягнення суддя врахував характер правопорушення та обставини, які обтяжують відповідальність, і зробив висновок, що гр. Д. винний у вчиненні правопорушення, передбаченого ч. 2 ст. 182 КУпАП, і наклав штраф у розмірі сорока неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією звуковідтворювальної апаратури.

Зробіть юридичний аналіз ситуації і підготуйте проект рішення суду.

33. Суддя Грабовського районного суду Н-ї області 2 березня 2016 р., розглянувши адміністративні матеріали, що надійшли з Грабовського відділення поліції, про притягнення до адміністративної відповідальності за ч. 3 ст. 184 КУпАП гр. С., 1980 р. народження, уродженки смт. Грабове, яка мешкає: смт. Грабове, вул. Садова, 15, громадянки України, не працює. Під час розгляду справи судом встановлено, що гр. С. ухиляється від виконання передбачених законодавством обов'язків щодо забезпечення необхідних умов навчання та виховання свого неповнолітнього сина, який розпивав спиртні напої у громадському місці. Даний факт підтверджується матеріалами справи та поясненнями гр. С. у судовому засіданні. На підставі наведеного суд зробив висновок, що своїми діями гр. С. скоїла адміністративне правопорушення, передбачене ч. 3 ст. 184 КУпАП. Враховуючи характер вчиненого правопорушення, особу порушника, обставини, що пом'якшують та обтяжують відповідальність, суд визнав гр. С. винною у скоєнні адміністративного правопорушення, передбаченого ч. 3 ст. 184 КУпАП, та наклав на неї стягнення у виді штрафу у розмірі п'яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Ознайомтеся із постановою по справі про адміністративне правопорушення і внесіть відповідні виправлення та доповнення. Складіть проект протоколу про адміністративне правопорушення.

34. Згідно з протоколом про адміністративне правопорушення, складеного 15 травня 2016 р., гр. Т. вчинив злісну не-

покору поліцейським, а саме ображав їх нецензурними словами, шарпав за одяг, на зауваження не реагував. При розгляді справи гр. Т. своєї вини не визнав, зазначив, що викликав поліцейських, оскільки співмешканка останнього зникла з дому і була відсутньою три дні, а останні нахабно обшукували будинок.

Заслухавши пояснення та дослідивши докази, суд зробив висновок про закриття провадження через відсутність у діях гр. Т. складу проступку, передбаченого ст. 185 КУпАП.

Обґрунтуйте рішення суду. Охарактеризуйте склад адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 185 КУпАП.

Список нормативно-правових актів і літератури

Басов А. В. Забезпечення громадської безпеки: поняття та зміст / А. В. Басов // Адміністративне право і процес. – 2012. – № 2 (2). – С. 33–36.

Зяярний О. А. Суб'єкт адміністративних інформаційних правопорушень: поняття та особливості / О. А. Зяярний // Адміністративне право і процес. – 2015. – № 2 (12). – С. 86–104.

Манжула А. Охорона громадського порядку: питання теорії та практики / А. Манжула; за ред., вст. ст. С. В. Петков. – Київ: КНТ, 2013. – 240 с.

Мельник Р. С. Категорія “зібрання” та її належне тлумачення як одна із передумов реалізації права на участь у мирному зібранні / Р. С. Мельник // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 1 (7). – С. 140–147.

Тен А. Л. Нецензурная брань как объект административно-правового регулирования и правосознания // Административное право и процесс. – 2011. – № 3. – С. 20–22.

Чишко К. О. Кваліфікація адміністративних проступків у сфері забезпечення громадського порядку та громадської безпеки : історичний аспект та сучасне розуміння / К. О. Чишко // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 3–2. – Т. 2. – С. 185–189.

Шкарнега О. С. Стосовно суб'єктного складу в адмініст-

ративних провадженнях щодо реалізації права на мирні зібрання / О. С. Шкарнега // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2015. – Вип. 3. – Том 2. – С. 177–188.

(практичне заняття № 9)

Питання для обговорення

1. Адміністративні правопорушення, що посягають на здійснення народного волевиявлення
2. Адміністративні правопорушення, що посягають на встановлений порядок забезпечення народного волевиявлення.

Завдання

35. *Проаналізуйте склади адміністративних правопорушень, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення, та зверніть увагу на особливості викладення диспозиції відповідних статей КУпАП.*

Назвіть закони та інші нормативно-правові акти, які регулюють суспільні відносини, що посягають на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення.

36. Відповідно до протоколу про адміністративне правопорушення: 23 жовтня 2015 р. близько 7.30 в с. Романівка гр. У. розповсюджувала антиагітаційні листівки стосовно гр. Б. та своїми діями порушила обмеження щодо ведення передвиборчої агітації. Оцінивши досліджувані докази, з яких вбачається, що гр. У. роздавала агітаційні листівки 23 жовтня 2015 р., а 24 жовтня 2015 р. та 25 жовтня 2015 р. агітація була заборонена, тому суд зробив висновок, що в діях гр. У. відсутній склад правопорушення, передбаченого ст. 212²⁰ КУпАП.

Зробіть юридичний аналіз справи та охарактеризуйте особливості ведення передвиборчої агітації, її обмеження, встановлені законами України, а так само можливість агітації в день проведення референдуму.

37. Гр. В., будучи посадовою особою в період з березня 2016 р. по жовтень 2016 р., не подав списки виборців до органу ведення Державного реєстру виборців. Свою вину у правопорушенні, передбаченому ч. 1 ст. 212⁷ КУпАП, визнав частково та пояснив, що в зазначений період сільська рада не подала списки виборців, які досягли 18-річного віку, до органу ведення Державного реєстру виборці, оскільки через напругу в електромережі вийшла з ладу комп'ютерна техніка. За вказаний період на території сільської ради таких осіб зареєстровано не було, про що повідомляли по телефону. Враховуючи ці обставини, суд зробив висновок, що гр. В. треба звільнити від адміністративної відповідальності за малозначністю діяння та обмежитися усним зауваженням.

Охарактеризуйте рішення суду та складові адміністративного правопорушення, передбаченого статтею 212⁷ КУпАП.

38. Голова політичної партії “Влада Народу” гр. А. 19 грудня 2016 р. приблизно о 12.00 у приміщенні Національного агентства з питань запобігання корупції подала звіт політичної партії про майно, доходи, витрати і зобов’язання фінансового характеру з порушенням строку, визначені ч. 7 ст. 17 Закону України “Про політичні партії в Україні”, чим вчинила адміністративне правопорушення, передбачене ст. 212²¹ КУпАП. Дослідивши матеріали справи, враховуючи характер вчиненого правопорушення, особу порушника, її ставлення до скоєного, суд вважає за необхідне застосувати стягнення у виді штрафу.

Зробіть юридичний аналіз справи. Охарактеризуйте складові адміністративного правопорушення, передбаченого ст. 212²¹ КУпАП.

Список нормативно-правових актів і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Правила з питань додержання тиші в громадських місцях у місті Харків: затверджені Харківською міською радою Харківської області від 28.09.2005 р. № 161/05 [Електронний ресурс].

Про політичні партії : Закон України від 05.05.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 23. – Ст. 118.

Про місцеві вибори від 14.07.2015 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2015. – № 37–38. – Ст. 366.

Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням 48 народних депутатів України щодо офіційного тлумачення положень ч. 2 ст. 136, ч. 3 ст. 141 Конституції України, абзацу першого частини другої статті 14 Закону України «Про вибори депутатів Верховної ради Автономної республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів від 29.05.2013 р. // Вісник Конституційного Суду України. – 2013. – № 3. – С. 13.

Т е м а 4. Види адміністративних стягнень та загальні правила їх накладення за адміністративні правопорушення

(практичне заняття № 10)

Питання для обговорення

1. Поняття, мета і види адміністративних стягнень та їх характеристика.
2. Суть і значення загальних правил накладення адміністративних стягнень.
4. Накладення адміністративних стягнень при вчиненні кількох адміністративних правопорушень.
5. Строки накладення адміністративних стягнень.

З а в д а н н я

39. На гр. Б. 3 червня 2016 р. було накладено адміністративний штраф за проживання без реєстрації. Під час повторної перевірки дотримання правил паспортного режиму 3 липня

2016 р. з'ясовано, що гр. Б. штраф не сплатив і продовжує проживати без прописки.

Чи можливо до гр. Б. повторно застосувати адміністративний штраф? Дайте юридичний аналіз ситуації.

40. Поясніть, у чому різниця між такими видами стягнення, як “оплатне вилучення предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об’єктом адміністративного правопорушення” і “конфіскація: предмета, який став знаряддям вчинення або безпосереднім об’єктом адміністративного правопорушення; грошей, одержаних внаслідок вчинення адміністративного правопорушення”.

Посилаючись на КУпАП, наведіть приклади, коли кожне із зазначених стягнень застосовується щодо предметів, які є знаряддям вчинення та безпосереднім об’єктом адміністративного правопорушення. Поясніть різницю між умовами застосування конфіскації за КУпАП і КК України.

41. Гр. К. 23 жовтня 2016 р. у п’яному вигляді зайшов на прохідну заводу, де нецензурно лаявся, чіплявся до охоронця, замахувався на нього, намагався нанести удар кулаком, звалив на підлогу радіоприймач. Суддя піддав його адміністративному арешту на 15 діб. Під час відбування арешту гр. Д. погано працював, сперечався з черговим, за що 1 грудня 2016 р. був підданий арешту ще на десять діб. А 10 грудня 2016 р. він утік із місця роботи – прибирання вулиці, за що суддя продовжив йому арешт ще на п’ять діб. Адміністративно арештований звернувся зі скаргою на неправильні дії судді.

Чи правомірні заходи, які були застосовані до гр. Д.? Обґрунтуйте свою відповідь згідно з чинним законодавством.

42. Адміністративна комісія розглянула справу стосовно гр. Ж. про придбання, зберігання вогнепальної мисливської зброї без дозволу Національної поліції, постановила: повернути зброю за наявності відповідних документів.

Які види адміністративних стягнень адміністративна комісія може застосувати за дане правопорушення?

43. Гр. О. зібрав передавальну приставку до радіоприймача і декілька разів виходив у ефір. Працівники органів Національної поліції склали протокол і направили його до суду. Суддя наклав на гр. О. штраф у розмірі двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян. Через піврока гр. О. знову вийшов у ефір. На цей раз суддя призначив покарання у виді штрафу в розмірі п'ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян із конфіскацією радіоапаратури.

Чи законне рішення судді? Обміркуйте, яке рішення згідно з чинним законодавством повинен ухвалити суд.

Список нормативно-правових актів і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р. А. Калюжний, М. І. Іншин, І. М. Шопіна та ін. – Київ: Алерта, 2013. – С. 100–110.

Про охорону праці: Закон України від 14.10.1992 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1992. – № 49. – Ст. 668.

Про обіг в Україні наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів: Закон України від 15.02.1995 р. // Там само. – 1995. – № 10. – Ст. 60.

Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. // Там само. – 1995. – № 27. – Ст. 218.

Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 41. – Ст. 1852.

Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 14. – Ст. 97.

Єсімов С. С. Адміністративно-правові аспекти захисту прав інтелектуальної власності в Україні / С. С. Єсімов // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 4 (10). – С. 123–131.

Колесніченко В. В. Особливості правового регулювання відносин у сфері адміністративно-правового захисту права ін-

телектуальної власності / В. В. Колесніченко // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 2 (8). – С. 174–180.

Шпак А. П. Адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері освіти : завдання, принципи й система / А. П. Шпак // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 6–2. – Т. 3. – С. 119–121.

Т е м а 5. Адміністративна юрисдикція

(практичне заняття № 11)

Питання для обговорення

1. Поняття «адміністративна юрисдикція» та її нормативне регулювання.
2. Система суб'єктів адміністративного провадження та їх характеристика. Розмежування їх компетенції.
3. Порядок утворення, система і повноваження колегіальних органів (посадових осіб), уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення.
4. Поняття та види підвідомчості справ про адміністративні правопорушення.

З а в д а н н я

44. *Накресліть схему органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, та зазначте їх нормативне регулювання.*

45. *Які органи (посадові особи) уповноважені розглядати справи про такі адміністративні правопорушення:*

- порушення чи невиконання колективного договору;
- продаж лікарських засобів без рецепта у заборонених законодавством випадках;
- порушення встановлених законодавством вимог щодо заняття народною медициною (цілительством);

- дрібне викрадення чужого майна;
- порушення правил охорони водних ресурсів;
- порушення вимог законодавства про охорону культурної спадщини;
- порушення вимог законодавства та інших нормативних актів з безпечного ведення робіт у галузі промисловості;
- порушення вимог законодавства, будівельних норм, державних стандартів і правил під час будівництва;
- порушення правил охорони електричних мереж;
- незаконний посів або незаконне вирощування снотворного маку чи конопель;
- порушення правил щодо карантину тварин та інших ветеринарно-санітарних вимог;
- грубе порушення механізаторами технічної експлуатації сільськогосподарських машин і техніки безпеки;
- перевищення встановлених обмежень швидкості руху, проїзд на заборонений сигнал регулювання дорожнього руху та порушення інших правил дорожнього руху;
- керування транспортними засобами або суднами особами, які перебувають у стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують їх увагу та швидкість реакції;
- порушення правил тримання собак і котів;
- порушення правил торгівлі на ринках;
- діяльність на фондовому ринку без ліцензії;
- фальсифікація засобів вимірювання;
- порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків;
- зловживання військовою службовою особою владою або службовим становищем;
- дрібне хуліганство;
- завідомо неправдивий виклик спеціальних служб;
- злісна непокоря законному розпорядженню або вимозі поліцейського, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону, військовослужбовця;
- ненадання копії виборчого протоколу.

46. Укажіть:

а) підвідомчість справ про адміністративні правопорушення органам Національної поліції;

б) підвідомчість справ про районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судам (суддям).

47. Бухгалтер Я. після обідньої перерви повернувся на роботу в п'яному вигляді. Керівник закладу склав акт і передав його до відділу Національної поліції для притягнення Я. до адміністративної відповідальності за появу в громадському місці в нетверезому стані. Начальник відділу передав матеріал до адміністративної комісії, яка своєю постановою наклала на Я. штраф у розмірі одного неоподаткованого мінімуму доходів громадян.

Визначте законність постанови адміністративної комісії.

48. Рішенням сільської ради “Про відповідальність за порушення громадського порядку” встановлена адміністративна відповідальність за дрібне хуліганство у виді штрафу в розмірі від 5 до 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадських робіт на строк до сорока годин.

Чи законне рішення ради? Який порядок прийняття сільською радою рішень з адміністративною санкцією та порядок вступу їх в силу?

49. Гр. А., який проживає в місті Харків, знаходячись у відпустці в Богодухівському районі, скоїв адміністративне правопорушення, передбачене ст. 85 КУпАП “Порушення правил використання об'єктів тваринного світу”.

Крім того, гр. А. по закінченню відпустки, знаходячись у відрядженні, при проведенні ремонтних робіт на пам'ятці культурної спадщини порушив законодавство про охорону культурної спадщини в місті Суми.

Дайте визначення понять “видова і територіальна підвідомчість справ про адміністративні правопорушення”.

Визначте видову і територіальну підвідомчість розгляду справи.

Якому органу буде підвідомчий розгляд справ щодо гр. А.?

50. *Вирішіть нижченаведені справи та обґрунтуйте законність рішень.*

1. Гр. Б. відмовився дати пояснення як свідок у справі про дрібне хуліганство Постановою судді його оштрафовано за неповагу до суду.

2. Під час розгляду справи про злісну непокору вимозі поліцейського гр. В., який давав пояснення як свідок, вимагав відшкодування збитків, заявивши, що коли він допомагав працівникам поліції затримувати правопорушника, останній розірвав на ньому сорочку.

51. У зв'язку з необхідністю обмеження розповсюдження ящура в Чернігівській області на засіданні облвиконкому прийнято рішення, яким встановлено ряд загальнообов'язкових правил по боротьбі з ящуром і передбачалася адміністративна відповідальність за їх порушення у виді накладання штрафу на громадян у розмірі до двох неоподатковуваних мінімумів доходів, на посадових осіб – 25 неоподатковуваних мінімумів. У голови облради виникли деякі сумніви щодо правильності змісту і самого прийняття такого рішення, і він звернувся за консультацією до юридичного відділу.

Підготуйте заключення юрисконсульта відповідно до чинного законодавства.

Список нормативно-правових актів і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р. А. Каложний, М. І. Іншин, І. М. Шопіна та ін. – Київ: Алерта, 2013. – С. 100–110.

Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24.02.1994 р. // **Там само**. – 1995. – № 27. – Ст. 218.

Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. // Офіційний вісник України. – 2001. – № 41. – Ст. 1852.

Про тваринний світ: Закон України від 13.12.2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 14. – Ст. 97.

Єсімов С. С. Адміністративно-правові аспекти захисту прав інтелектуальної власності в Україні / С. С. Єсімов // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 4 (10). – С. 123–131.

Колесніченко В. В. Особливості правового регулювання відносин у сфері адміністративно-правового захисту права інтелектуальної власності / В. В. Колесніченко // Там само. – 2014. – № 2 (8). – С. 174–180.

Шпак А. П. Адміністративно-правова охорона права інтелектуальної власності у сфері освіти : завдання, принципи й система / А. П. Шпак // Науковий вісник Херсонського державного університету. – 2014. – Вип. 6–2. – Т. 3. – С. 119–121.

Тема 6. Провадження у справах про адміністративні правопорушення

(практичне заняття № 12)

1. Поняття, завдання та принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення.

2. Докази у справі про адміністративне правопорушення та їх оцінка.

3. Правовий статус осіб, які беруть участь у провадженні.

4. Поняття та види стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення.

5. Порушення справи і попереднє з'ясування її обставин. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, їх мета, особливості та види.

6. Розгляд справи про адміністративне правопорушення і винесення постанови. Види та зміст постанов по справі за адміністративне правопорушення.

7. Оскарження постанови і перегляд постанови.

8. Виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

З а в д а н н я

52. *Складіть протоколи про адміністративні правопорушення, передбачені статтями:*

- 1) 89 КУпАП
- 2) 185 КУпАП
- 3) 187 КУпАП
- 4) 261 КУпАП

Фабули справ придумайте самі.

53. Начальник органу внутрішніх справ (Національної поліції) направив до районного в місті суду матеріали про вчинення гр. В. дрібного хуліганства. У матеріалах були наступні документи: 1) пояснення батьків колишньої дружини Н., із яких випливало, що гр. В. приходив пізно вночі додому, вмикав на повну потужність магнітофон, на зауваження не реагував, а коли гр. Г. викликали поліцейських, то він ліг спати, а після того, як правоохоронці пішли з будинку, гр. В. почав нецензурну лайку, погрожував гр. Г. розправою. Отже, гр. Г. були змушені повторно викликати поліцейських, які доставили гр. В. до органів внутрішніх справ (Національної поліції); 2) пояснення гр. В., провідника поїзду, який стверджував, що гр. В. був тверезий і ніяких хуліганських дій не вчиняв, а батьки колишньої дружини бажають помститися йому за розірвання шлюбу з їх дочкою; 3) протокол про вчинення гр. В. дрібного хуліганства.

Що в цьому завданні є приводом і підставою для порушення справи, а що доказами? Чи достатньо свідчень батьків гр. Г. для винесення суддею постанови? Якщо ні, то які дії по збору доказів, що підтвердили б або спростували б версію гр. В., повинен вжити суддя?

54. Постановою судді Київського районного в місті Харків суду від 16 квітня 2015 р. гр. Л. притягнутий до адміністративної відповідальності за правопорушення, передбачене ст. 185 КУпАП, і підданий адміністративному стягненню у виді адміністративного арешту строком на 15 діб. Правопорушення полягало в тому, що гр. Л., перебуваючи у громадському місці в

нетверезому стані, нецензурно лаявся та виявив злісну непокору поліцейському при виконанні ним службових обов'язків. Дружина гр. Л. 19 квітня 2015 р. подала апеляцію на постанову судді, у якій порушила питання про її скасування. При цьому вона посилалася на те, що нецензурна лайка її чоловіка була спровокована іншим громадянином, який зухвало поведився з вагітною жінкою.

Чи може дружина оскаржити постанову про притягнення до адміністративної відповідальності її чоловіка?

Якими особами може бути оскаржена постанова про притягнення до адміністративної відповідальності?

Які обставини пом'якшують адміністративну відповідальність і чи є такі обставини за умовами завдання?

Складіть апеляційну скаргу на постанову судді.

55. На гр. Ф. 10 березня 2015 р. постановою судді Зарічного районного в місті Суми суду накладено адміністративне стягнення за ст. 483 МК України у виді конфіскації вилученого товару, що став предметом порушення митних правил. У протоколі зазначалося, що гр. Ф. на транспортному засобі, який належить гр. Ю., переміщував дизельне пальне в каністрах вартістю 115 000 гривень. Під час проведення огляду автомобіля “Ланос” на митному посту “Юнаківка” Сумської митниці 12 січня 2015 р. о 8.00 год. з'ясувалося, що гр. Ф., керуючи транспортним засобом, вивіз із Росії в Україну з приховуванням від митного контролю 1400 л дизельного палива у двох додаткових ємкостях, які виготовлені з метою незаконного переміщення товарів через митний кордон України. На постанову судді гр. Ф. подав апеляційну скаргу, в якій просить постанову суду скасувати, провадження у справі закрити, вилучений автомобіль повернути його власнику гр. Ю. Вимоги мотивує тим, що умислу на незаконне переміщення дизельного пального через митний кордон України не мав і правопорушення, передбачене ст. 483 МК України, не вчиняв.

У яких випадках передбачена конфіскація транспортного засобу? Чи підлягає конфіскації транспортний засіб, якщо він не є власністю правопорушника?

Чи підлягає задоволенню апеляційна скарга? Складіть постанову апеляційного суду про вирішення апеляційної скарги

Список нормативно-правових актів
і літератури

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1999. – № 24. – Ст. 207.

Про державну виконавчу службу: Закон України від 24.03.1998 р. // Там само. – 1998. – № 36. – Ст. 243.

Інструкція про порядок виконання адміністративного стягнення у вигляді громадських робіт: затв. Наказом Державного департаменту України з питань виконання покарань від 25.02.2009 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Адміністративне право: підручник / Ю. П. Битяк (кер. авт. кол.), В. М. Гаращук, В. В. Богуцький та ін.; за заг. ред. Ю. П. Битяка, В. М. Гаращука, В. В. Зуй. – Харків, 2012. – С. 236–252.

Гавалешко С. Апеляційний перегляд справ про порушення правил дорожнього руху / С. Гавалешко // Вісник Академії адвокатури України. – 2010. – 2 (18). – С. 179–180.

Колпаков В. К. Докази та доказування в адміністративному судочинстві : монографія / В. К. Колпаков. – Чернівці : Чернівецький нац. ун-т, 2009. – 128 с.

Кришталь Л. В. Порушення провадження по скарзі на постанову у справі про адміністративне правопорушення / Л. В. Кришталь // Митна справа. – 2012. – № 1. – Ч.2. – Кн. 2. – С. 312–317.

Кукурудз Р. О. Особливості інституту апеляції в адміністративно-деліктному процесі / Р. О. Кукурудз // Держава і право: юридичні і політичні науки. – 2011. – № 46. – С. 237–243.

Миронюк Р. В. Система суб'єктів адміністративно-деліктного процесу / Р. В. Миронюк // Право і суспільство. – 2011. – № 6. – С. 107–112.

Орехов О. І. Деякі особливості провадження щодо перегляду справ про адміністративні правопорушення у зв'язку з оскарженням рішення по ній / О. І. Орехов // Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ: зб. наук. праць. – 2012. – № 3. – С. 228–235.

Строцький Р. Є. Суб'єкти виконання постанов про накладення адміністративних стягнень / Р. Є. Строцький // Вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. – 2010. – № 3. – С. 206–216.

Ширіна С. А. Судовий перегляд справ, пов'язаний з порушенням правил та забезпеченням безпеки дорожнього руху в зарубіжних країнах / С. А. Ширіна // Митна справа. – 2012. – № 1 (79). – Ч. 12. – Кн. 2. – С. 183–188.

Практичне заняття № 13

Ділова гра Варіант 1

1. З м і с т с п р а в и. На базарній площі 6 березня 2017 р. о 17.45 було затримано гр. Д., який продавав осетровий балик промислового виробництва за ціною 45 грн за 1 кг. Поліцейський склав протокол про адміністративне правопорушення і кваліфікував дії гр. Д. згідно зі ст. 159 КУпАП. Матеріали разом із рапортом на ім'я начальника РВВС Національної поліції Н-ського району поліцейський передав до чергової частини РВВС. Із пояснення гр. Д. стало відомо, що він не працює з січня 2016 р., 5 березня він придбав у магазині осетровий балик, але вдома він не знадобився і тоді гр. Д. вирішив його продати на базарній площі за вищезазначеною ціною. До матеріалів справи додається довідка про те, що товар не вилучався. Є два свідки гр. Ф та Н.

II. У ч а с н и к и с п р а в и:

- 1) головуєчий адміністративної комісії;
- 2) відповідальний секретар комісії;

- 3) шість членів комісії;
- 4) гр. Д. (правопорушник);
- 5) свідки;
- 6) поліцейський підрозділу Н-ського;
- 7) експерт.

Ш. Д о к у м е н т и (*підготувати письмово*): протокол про адміністративне правопорушення, пояснення правопорушника, показання свідків, рапорт поліцейського, товарна довідка, заключення експерта, постанова в справі про адміністративне правопорушення.

Список нормативно-правових актів

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р. А. Калюжний, М. І. Іншин, І. М. Шопіна та ін. – Київ: Алерта, 2013. – С. 100–110.

Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. // Там же. – 2015. – № 40-41. – Ст. 379 (з наст. змін. та допов.).

Правила торгівлі на ринках: наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України, Міністерства внутрішніх справ України, Державної податкової адміністрації України, Державного комітету стандартизації, метрології та сертифікації України від 26.02.2002 р. // Офіційний вісник України. – 2002. – № 13. – Ст. 681.

Положення про адміністративні комісії Української РСР: Указ Президії Верховної Ради УРСР від 09.03.1988 р. // Відомості Верховної Ради УРСР. – 1988. – № 12. – Ст. 318.

Варіант 2

1. З м і с т с п р а в и. Поліцейський Ф. підрозділу РВВС м. Харків о 12.00 14 квітня 2017 р. зупинив водія автомобіля гр. К. за порушення правил дорожнього руху. При уточненні обставин справи було встановлено, що гр. К. був у стані сп'яніння, крім того, минув час тимчасової реєстрації його автомобіля, ввезеного з-за кордону в Україну. Поліцейським Ф. о 15.30 14 квітня 2017 р. склав протокол про адміністративне правопорушення, кваліфікуючи дії водія за ст. 130 КУпАП, а автомобіль відправив на штрафмайданчик. Суддя Київського районного суду в місті Харків 15 квітня 2017 р. розглянув справу про притягнення гр. К. до адміністративної відповідальності та наклав адміністративне стягнення у виді позбавлення спеціального права – керування автомобілем на строк до 2-х років. Наступного дня гр. К. звернувся зі скаргою до апеляційного суду, в якій просив визнати незаконними дії поліцейського Ф. і притягнути його до дисциплінарної відповідальності. Крім того, гр. К. просив повернути йому поставлений на штраф майданчик автомобіль, мотивуючи тим, що він не може бути притягнений до адміністративної відповідальності, бо 14 квітня 2017 р. їхав з похорон і був у стані тимчасового душевного розладу.

Розгляньте дану справу згідно з чинним законодавством. Складіть проект скарги.

II. У ч а с н и к и с п р а в и:

- 1) суддя Київського районного суду в місті Харків;
- 2) гр. К. (правопорушник);
- 3) поліцейський підрозділу РВВС м. Харкова;
- 4) адвокат;
- 5) свідки.

III. Д о к у м е н т и (*підготувати письмово*): протокол про адміністративне правопорушення, пояснення правопорушника, показання свідків, рапорт поліцейського, постанова в справі про адміністративне правопорушення.

Список нормативно-правових актів

Кодекс України про адміністративні правопорушення [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

Науково-практичний коментар Кодексу України про адміністративні правопорушення / Р. А. Калюжний, М. І. Іншин, І. М. Шопіна та ін. – Київ: Алерта, 2013. – С. 100–110.

Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 р. // Там же. – 2015. – № 40–41. – Ст. 379 (з наст. змін та допов.).

Правила дорожнього руху: постанова Кабінету Міністрів від 10.10.2001 р. // Офіц. вісн. України. – 2001. – № 41. – Ст. 1852.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота студента планується та виконується відповідно до навчального плану за педагогічного керівництва, але без участі викладача і сприяє формуванню фундаментальних предметних компетентностей, а також поглибленню й розширенню професійних знань і здібностей, розвитку самостійності, активності та відповідальності.

Студент має навчатися самостійно опрацьовувати концепти лекцій, літературу, нормативні акти, судову практику до тем, що виносяться на лекції та практичні заняття.

Формами самостійної роботи є:

- 1) доопрацювання матеріалів лекцій та робота з рекомендованою літературою;
- 2) підготовка до практичних занять, виконання завдань за темами практичних занять;
- 3) робота в інформаційних мережах, зокрема, ознайомлення із судовими рішеннями у справах адміністративної юрисдикції, розміщеними в Єдиному державному реєстрі судових рішень, із рішеннями Європейського суду з прав людини, оприлюдненими на сайті Міністерства юстиції України, а також вивчення узагальнень судової практики й правових позицій в окремих категоріях справ, підготовлених Вищим адміністративним судом України;
- 4) підготовка тематичних презентацій;
- 5) здійснення самоконтролю знань студентів.

6. ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ ТА ПІДСУМКОВЕ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ ЗНАНЬ

Підсумковий контроль знань студентів проводиться у формі заліку за результатами практичних занять.

Оцінка знань та умінь студента здійснюється за такими критеріями:

Оцінка	Критерії оцінювання знань і умінь студента
“зараховано”	знання основного навчального матеріалу в обсязі, що необхідний для майбутньої роботи за професією, ознайомлення з рекомендованою літературою, здатність до використання отриманих результатів у практичній діяльності
“не зараховано”	прогалини в знанні основного навчального матеріалу, наявність суттєвих помилок при відповідях на поставлені питання, неможливість у достатньому обсязі засвоїти матеріал без додаткової підготовки.

7. ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ”

1. Предмет та завдання навчальної дисципліни “Адміністративна відповідальність”.

2. Поняття, ознаки та особливості адміністративної відповідальності.

3. Законодавство України про адміністративні правопорушення, його завдання та особливості.

4. Роль переконання, примусу та громадського впливу в боротьбі з адміністративними правопорушеннями.

5. Відображення питань адміністративної відповідальності в законодавстві та юридичній літературі.

6. Поняття і ознаки адміністративного правопорушення (проступку), відмежування його від інших правопорушень.

7. Склад адміністративного правопорушення (проступку). Характеристика об’єктивних та суб’єктивних ознак адміністративного правопорушення (проступку).

8. Поняття і види суб’єктів адміністративного правопорушення (проступку). Характеристика загального та спеціального суб’єкта адміністративного правопорушення (проступку).

9. Особливості адміністративної відповідальності неповнолітніх.

10. Адміністративна відповідальність посадових осіб, військовослужбовців та інших осіб, на яких поширюється дія дисциплінарних статутів за адміністративні правопорушення.

11. Адміністративна відповідальність іноземців і осіб без громадянства.

12. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.

13. Види адміністративних стягнень, їх суть.

14. Попередження як вид адміністративного стягнення.

15. Штраф та штрафні бали як види адміністративного стягнення.

16. Оплатне вилучення: порядок та умови застосування.

17. Конфіскація: умови та порядок накладення.

18. Позбавлення спеціального права як вид адміністративного стягнення.

19. Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю.

20. Громадські роботи: порядок та умови їх застосування.

21. Виправні роботи: порядок та умови застосування.

22. Адміністративний арешт: порядок та умови його накладення.

23. Адміністративний арешт з утриманням на гауптвахті: порядок та умови його накладення.

24. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх.

25. Суть та значення загальних правил накладення адміністративних стягнень.

26. Обставини, що пом'якшують або обтяжують відповідальність за адміністративне правопорушення.

27. Порядок відшкодування майнової шкоди, заподіяної адміністративним правопорушенням.

28. Строки накладання адміністративного стягнення.

29. Забезпечення законності при застосуванні заходів впливу за адміністративні правопорушення.

30. Чинність закону про відповідальність за адміністративні правопорушення.

31. Підстави звільнення від адміністративної відповідальності.

32. Поняття “адміністративна юрисдикція”.

33. Адміністративні правопорушення у сфері охорони праці і здоров'я населення.

34. Адміністративні правопорушення, що посягають на власність.

35. Адміністративні правопорушення у сфері охорони природи, використання природних ресурсів, охорони культурної спадщини.

36. Адміністративні правопорушення в промисловості, будівництві та у сфері використання паливно-енергетичних ресурсів.

37. Адміністративні правопорушення у сільському господарстві; порушення ветеринарно-санітарних правил.

38. Адміністративні правопорушення на транспорті, в галузі шляхового господарства і зв'язку.

39. Адміністративні правопорушення в галузі житлових прав громадян, житлово-комунального господарства та благоустрою.

40. Адміністративні правопорушення в галузі торгівлі, громадського харчування, сфері послуг, в галузі фінансів і підприємницької діяльності.

41. Адміністративні правопорушення в галузі стандартизації, якості продукції, метрології та сертифікації.

42. Адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

43. Військові адміністративні правопорушення.

44. Адміністративні правопорушення, що посягають на громадський порядок і громадську безпеку.

45. Адміністративні правопорушення на встановлений порядок управління.

46. Адміністративні правопорушення на здійснення народного волевиявлення та встановлений порядок його забезпечення.

47. Адміністративно-правові засоби боротьби з адміністративними правопорушеннями.

48. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення районним, районним у місті, міським чи міськрайонним судам (судді).

49. Система органів, уповноважених розглядати справи про адміністративні правопорушення, розмежування їх компетенції.

50. Поняття, завдання та принципи провадження у справах про адміністративні правопорушення.

51. Обставини, що виключають провадження у справі про адміністративні правопорушення.

52. Докази у справі про адміністративне правопорушення та їх оцінка.

53. Поняття та види стадій провадження у справах про адміністративні правопорушення.

54. Порушення справи і попереднє з'ясування її обставин у справі про адміністративне правопорушення.

55. Протокол про адміністративне правопорушення.
56. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення, їх мета, особливості та види.
57. Розгляд справи про адміністративні правопорушення.
58. Особи, які беруть участь у провадженні у справі про адміністративне правопорушення, їх правове становище.
59. Види і зміст постанови по справі про адміністративне правопорушення.
60. Оскарження постанови по справі про адміністративні правопорушення.
61. Набрання постановою судді у справі про адміністративне правопорушення законної сили та перегляд постанови.
62. Загальні правила виконання постанов про накладення адміністративних стягнень.

З М І С Т

1.	Вступ.....	3
2.	Програма навчальної дисципліни “Адміністративна відповідальність”.....	11
3.	Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять та самостійної роботи.....	15
4.	Завдання для практичних занять.....	16
	Тема 1. Поняття “адміністративна відповідальність” та її законодавче забезпечення.....	16
	Тема 2. Адміністративне правопорушення та адміністративна відповідальність.....	20
	Тема 3. Накладення адміністративних стягнень.....	24
	Тема 4. Адміністративна юрисдикція.....	44
	Тема 5. Особливості провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки).....	47
	Тема 6. Адміністративна відповідальність за правопорушення, що посягають на права і свободи громадян, власність, громадський порядок і громадську безпеку, встановлений порядок управління, та за корупційне правопорушення.....	51
5.	Самостійна робота студентів.....	59
6.	Підсумкове оцінювання успішності студентів з навчальної дисципліни “Адміністративна відповідальність”...	60
7.	Програмні питання з навчальної дисципліни “Адміністративна відповідальність”.....	61

Навчальне видання

Електронне видання

АДМІНІСТРАТИВНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК
ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ**

для студентів

**Інституту прокуратури та кримінальної юстиції,
господарсько-правового факультету,
Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України
денної форми навчання
(перший (бакалаврський) рівень
галузь знань 08 “Право”
спеціальності 081 “Право”)**

У к л а д а ч і: ЗУЙ Валентина Василівна,
РЯБЧЕНКО Ярослава Степанівна

Відповідальний за випуск *В. М. Гаращук*

Редактор *Л. В. Русанова*
Комп’ютерна верстка *А. В. Старжинської*